A MoTeL adatbázis kiegészítése KIR, OKM és KSH adatokkal

A pedagógusok szakmai fejlődésének, az iskola tanulószervezeti viselkedésének és néhány, kiválasztott oktatási program kapcsolata

MoTeL Műhely

2023. március 21. ELTE PPK

Bevezetés

Kutatási kérdés

Milyen kapcsolat figyelhető meg a pedagógusok egyéni folyamatos szakmai fejlődése és intézményük (iskolájuk) tanulószervezeti viselkedése között annak figyelembevételével, hogy a szervezet érintett-e valamilyen speciális oktatási beavatkozásban, fejlesztési/működési programban?

A MoTeL adatbázis kiegészítése KIR, OKM és KSH adatokkal

A MoTeL adatbázis kiegészítése KIR, OKM és KSH adatokkal

- **60 KIR-STAT**,
- 81 OKM és
- 6 KSH változó.

INTÉZMÉNY

- Kapcsoló változó: OM azonosító (omazon)
- Időszak: 2019, 2020
- Forrás: a01t01, a01t54, a01t60-as táblák
- 11 átemelt, 5 számított, 1 segédváltozó
- Fókusz: (betöltetlen) pedagógus álláshelyek; pedagógus továbbképzéseken való részvétel

FELADATELLÁTÁSI HELY

- Kapcsoló változó: FEH azonosító (fehazon)
- Időszak: 2020
- Forrás: a02t57, a02t61, a02t62, a04t20
- 27 átemelt, 17 számított, 1 segédváltozó
- Fókusz: pedagógusok és NOS-személyzet; pedagógusok korösszetétele; tanulói összetétel (iSNI, BTMN, évfolyamismétlő, HH, HHH, RGYK, kiemelten tehetséges)

A MoTeL adatbázis kiegészítése KIR, OKM és KSH adatokkal

- 60 KIR-STAT,
- **81 OKM** és
- 6 KSH változó.

6. évfolyam

8. évfolyam

10. évfolyam

- Kapcsoló változó: FEH azonosító (fehazon)
- Időszak: 2019. évi OKM
- Forrás: telephelyi kutatói adatbázis
- Fókusz:
  - eredmény (szövegértés, matematika);
  - továbbtanulási irány;
  - OKM összetett változói:
    - CSH-index,
    - tanulói összetétel-index,
    - tanulási nehézségekkel küzdők indexe,
    - motivációs-index);
  - tanulói csoportokra vonatkozó társadalmi hátteret érintő vezetői becslések:
    - átlag feletti,
    - nagyon rossz anyagi körülmények között élők,
    - roma származású,
    - munkanélküli és
    - diplomás szülők aránya
- 10. évfolyam: továbbtanulási és tanulói társadalmi hátteret érintő vezetői becslések esetében képzési programok szerinti változók

A MoTeL adatbázis kiegészítése KIR, OKM és KSH adatokkal

- 60 KIR-STAT,
- 81 OKM és
- **6 KSH** változó.

FEH járás

- Kapcsoló változó: FEH járás (fehjaras)
- Időszak: 2014
- Forrás: KSH, 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet
- Fókusz: lakónépesség száma; komplex mutató értéke; rangsorszáma; járás besorolása (kedvezményezett, fejlesztendő, komplex programmal fejlesztendő)

ELTE_motel_v9_20230317.sav

- SZIR adatok?

A pedagógusok szakmai fejlődésének, az iskola tanulószervezeti viselkedésének és néhány, kiválasztott oktatási program kapcsolata

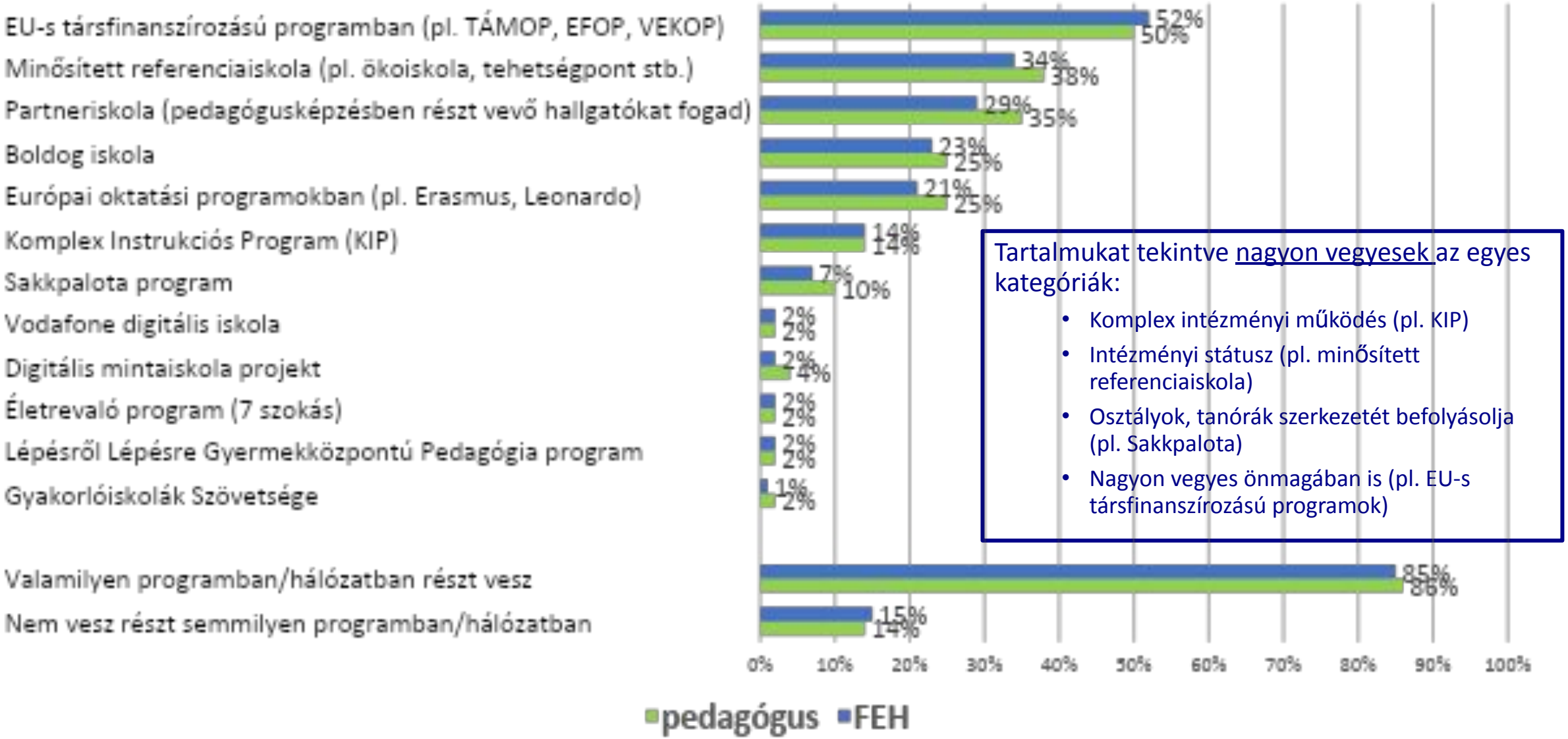
Módszertan

- MoTeL másodelemzés
- Adatfelvétel ideje: 2020. október – 2021. február
- 656 feladatellátási hely, 5063 pedagógusa
- Reprezentativitás: régió, iskolatípus, fenntartótípus és méretkategória

Mérőeszközök:

- FSZF, TSZ továbbfejlesztett változatai: (1) faktorok kialakítása az itemek súlyainak figyelembevételével, ill. (2) a faktorokból főkomponens készítése (szintén a súlyok figyelembevétele mellett)
  - Magas korreláció az eredeti mutatókkal
  - Mindkét mutató azonos skálatartományban értelmezhető (1-5)
  - M_{FSZF}=3,1; M_{TSZ}=3,7

Oktatási programokban, szakmai hálózatokban való részvétel

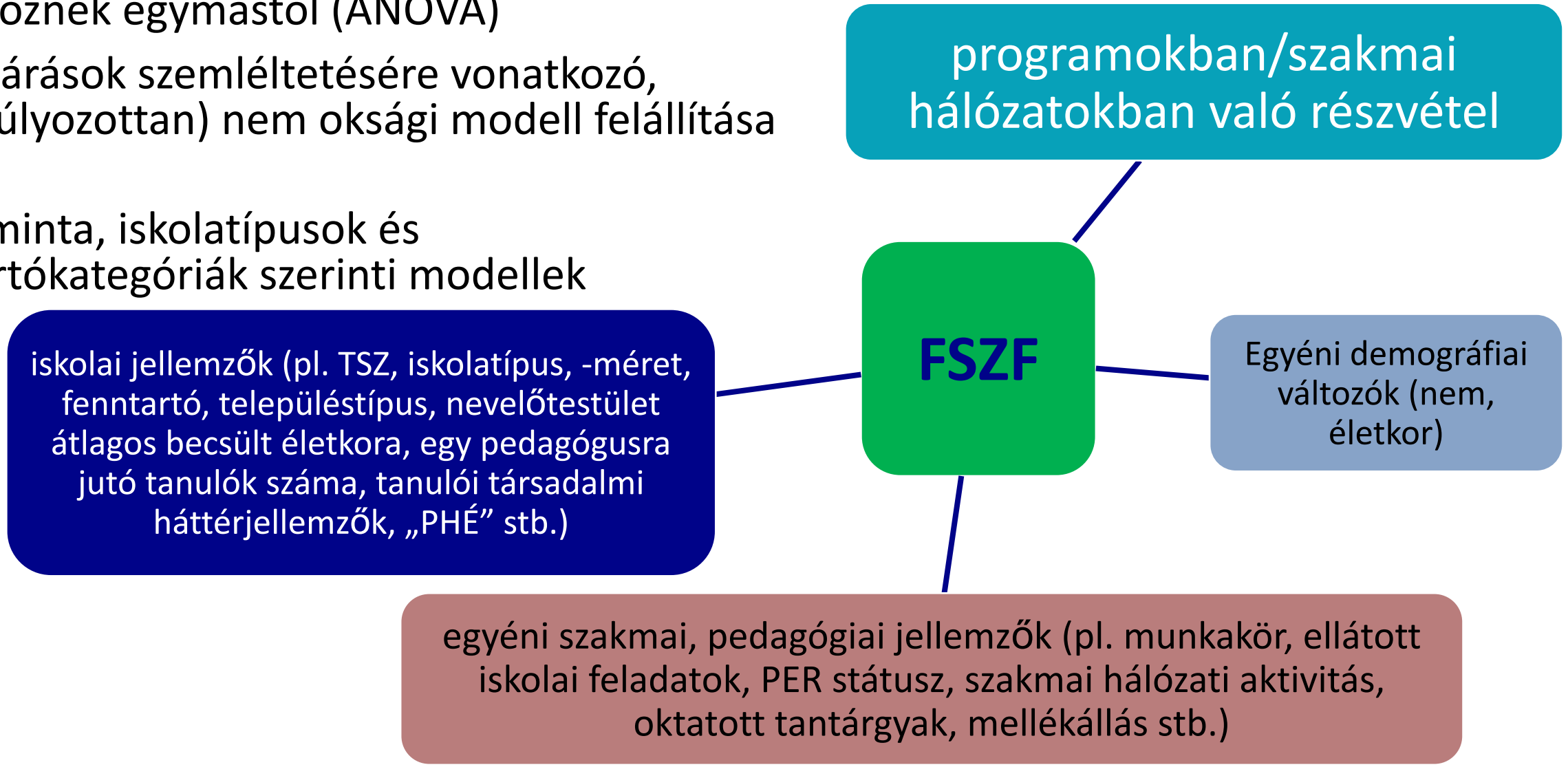

Tartalmukat tekintve nagyon vegyesek az egyes kategóriák:

- Komplex intézményi működés (pl. KIP)
- Intézményi státusz (pl. minősített referenciaiskola)
- Osztályok, tanórák szerkezetét befolyásolja (pl. Sakkpalota)
- Nagyon vegyes önmagában is (pl. EU-s társfinanszírozású programok)

Részvétel, FSZF és TSZ

- Részvétel szerint az FSZF és TSZ átlagok alig különböznek egymástól (ANOVA)
- Együttjárások szemléltetésére vonatkozó, (hangsúlyozottan) nem oksági modell felállítása (OLS)
- Teljes minta, iskolatípusok és fenntartókategóriák szerinti modellek

Részvétel, FSZF és TSZ

Modell 1 (teljes minta)

- TSZ, formális/informális szakmai hálózati aktivitás, kiegészítő iskolai feladatok
- A részvétel egyik esetben sem mutat érdemi együttjárást

adj. R^2	,184
N	2304
F	28,333
Sig.	,000

	Beta
Konstans*	1,987
TSZ	0,271
informális szakmai hálózati aktivitás	0,137
formális szakmai hálózati aktivitás	0,114
kiegészítő feladat: mentorálás	0,101
oktatott tantárgyak: szakmai tárgyak	0,101
oktatott tantárgyak: humán tárgyak	0,094
kiegészítő feladatok: szakértő, szaktanácsadó	0,080
szakvizsga: jellemző	0,078
kiegészítő feladat: egyéb feladatok	0,074
nem: férfi	-0,073
a tanulók következő iskolai szintet megcélzó tovább tanulási aránya	0,069
kiegészítő feladat: tanulók támogatása	0,063
megye: Hajdú-Bihar	0,058
mellékállás: piaci alkalmazott	0,054
életkor	-0,051
PER – gyakornok: jellemző	0,045
első iskolai végzettségéhez képest tovább tanult	0,044
megye: Fejér	-0,039
Sakkpalota program X TSZ	,042

Részvétel, FSZF és TSZ

Modell 2 (iskolatípusok almintái)

	általános iskola
Konstans*	2,235
TSZ	0,251
formális szakmai hálózati aktivitás	0,131
informális szakmai hálózati aktivitás	0,147
kiegészítő feladat: mentorálás	0,112
életkor	-0,096
szakvizsga: jellemző	0,084
kiegészítő feladat: tanulók támogatása	0,086
EU-s társfinanszírozású program: részt vesz/jellemző	-0,084

	gimnázium
Konstans*	0,475
TSZ	0,232
oktatott tantárgyak: humán tárgyak	0,191
formális szakmai hálózati aktivitás	0,138
informális szakmai hálózati aktivitás	0,169
Boldog Iskola: részt vesz/jellemző	0,146
nevelőtestület átlagéletkora	0,167
megye: Győr-Moson-Sopron	-0,166
első iskolai végzettségéhez képest tovább tanult	0,118
PER – pedagógus 2: jellemző	-0,116
kiegészítő feladatok: intézményértékelés	0,122
évfolyamismétlők aránya	-0,131

	érettségit biztosító szakképzés
Konstans*	1,830
TSZ	0,332
kiegészítő feladat: mentorálás	0,158
munkakör: szakmai oktató	0,148
kiegészítő feladatok: szakértő, szaktanácsadó	0,126
mellékállás: piaci alkalmazott	0,133
partneriskola: részt vesz/jellemző	-0,122
legmagasabb iskolai végzettség: MA	0,117

	érettségit nem biztosító szakképzés
Konstans*	1,980
TSZ	0,267
vezetői feladatok: jellemző	0,234
kiegészítő feladat: érettségi/szakmai vizsgaelnök	0,198
Minősített referenciaiskola: részt vesz/jellemző	0,179
betöltetlen pedagógus álláshelyek aránya	-0,167

	általános iskola	gimnázium	érettségit bizt. szakképzés	érettségit nem bizt. szakképzés
adj. R^2	0,184	0,211	0,242	0,206
N	1368	335	462	139
F	21,577	9,132	12,307	8,164
Sig.	0,000	0,000	0,000	0,000

Részvétel, FSZF és TSZ

Modell 2 (iskolatípusok almintái)

- TSZ mutatja a legerősebb együttjárást az FSZF-fel
- Általános iskola: pedagógus szakmai elköteleződése, formális/informális szakmai hálózatokban való részvétel
- Gimnáziumok: formális/informális szakmai hálózatokban való részvétel
- Érettségit adó szakképzés: nem pedagóguspályához kapcsolódó piaci kapcsolatok
- Érettségit nem adó szakképzés: iskolai formális státusz
- Programokban való részvétel: eseti kapcsolatok

	általános iskola	gimnázium	érettségit bizt. szakképzés	érettségit nem bizt. szakképzés
adj. R^2	0,184	0,211	0,242	0,206
N	1368	335	462	139
F	21,577	9,132	12,307	8,164
Sig.	0,000	0,000	0,000	0,000

Részvétel, FSZF és TSZ

Modell 3 (fenntartók almintái)

	Tankerület
Konstans*	1,990
TSZ	0,276
informális szakmai hálózati aktivitás	0,153
formális szakmai hálózati aktivitás	0,128
kiegészítő feladatok: szakértő, szaktanácsadó	0,096
kiegészítő feladat: mentorálás	0,095
kiegészítő feladat: egyéb feladatok	0,095
oktatott tantárgyak: humán tárgyak	0,093

	Egyház
Konstans*	2,109
TSZ	0,271
projekt részvétel: ismeretlen	0,180
megye: Budapest	-0,176
életkor	-0,192
nem	-0,210
informális szakmai hálózati aktivitás	0,163
mellékállás: piaci alkalmazott	0,154
legmagasabb iskolai végzettség: PhD	0,152
megye: Győr-Moson-Sopron	0,149
PER - gyakornok: jellemző	0,148
vezetői feladatok: jellemző	0,148

	Egyéb
Konstans*	1,955
iskolatípus: általános iskola	0,397
jelenlegi munkaköréhez képest: aluliskolázott	0,209
kiegészítő feladat: mentorálás	0,232
jelenlegi munkaköréhez képest: felüliskolázott	0,272
TSZ	0,278
betöltetlen pedagógus álláshelyek aránya	-0,175
munkakör: szakmai oktató	0,180
formális szakmai hálózati aktivitás	0,181
kiegészítő feladatok: szakértő, szaktanácsadó	0,194

	tankerület	egyház	egyéb
adj. R^2	0,188	0,261	0,388
N	1801	355	148
F	25,544	9,949	11,331
Sig.	0,000	0,000	0,000

Részvétel, FSZF és TSZ

Modell 3 (fenntartók almintái)

- TSZ együttjárása erős az FSZF-fel
- Tankerületi iskolák: formális/informális szakmai hálózatokban való részvétel, vezetői és egyéb feladatok
- Egyházi iskolák: nők, fiatalabbak, iskolázottabbak, formális/informális szakmai hálózatokban való részvétel, vezetők és pályakezdők
- Egyéb fenntartásban lévő iskolák: általános iskolák, iskolázottság
- Programokban való részvétel: nincs érdemi kapcsolat

	tankerület	egyház	egyéb
adj. R^2	0,188	0,261	0,388
N	1801	355	148
F	25,544	9,949	11,331
Sig.	0,000	0,000	0,000

Részvétel, FSZF és TSZ

Kedvezőtlenebb iskolai helyzet nézőpontja

- Iskolatípusonként három klaszter kialakítása (évfolyamismétlő tanulók, RGYK, motivációs-index): extrém kedvezőtlen, kedvezőtlen és nem kedvezőtlen helyzetű iskolák
- Magasabb részvételi arány **általános iskolák** esetében:
  - Kedvezőtlen helyzetű iskolák: KIP, Lépésről lépésre, Életrevaló, Vodafone digitális iskola, EU-s társfinanszírozású programok
  - Nem kedvezőtlen helyzetű iskolák: Digitális mintaiskola; Sakkpalota; referencia-, gyakorló-, partneriskola program; Boldog iskola
  - DE: **a kedvezőtlen hátterű, részt vevő iskolák pedagógusainak FSZF-aktivitása nem tér el a többi részt vevő iskolák pedagógusaira jellemző értéktől**

Részvétel, FSZF és TSZ

Kedvezőtlenebb iskolai helyzet nézőpontja

- Magasabb részvételi arány **gimnáziumok** esetében:
  - Kedvezőtlen helyzetű iskolák: referenciaiskola, EU-s társfinanszírozású program, európai oktatási programok
  - DE: **a kedvezőtlen hátterű, részt vevő iskolák pedagógusainak FSZF-aktivitása *jellemzően* nem tér el a többi részt vevő iskolák pedagógusaira jellemző értéktől** (kivétel: EU-s oktatási programok (pl. Leonardo, Erasmus)
- Magasabb részvételi arány **szakképzés** esetében:
  - Kedvezőtlen helyzetű iskolák: EU-s társfinanszírozású program
  - DE: **a kedvezőtlen hátterű, részt vevő iskolák pedagógusainak FSZF-aktivitása nem tér el a többi részt vevő iskolák pedagógusaira jellemző értéktől**

- Térségi hatás (komplex-mutató): szintén nincs érdemi kapcsolat

Összegzés

- Kiindulópont: FSZF-TSZ-programokban való részvétel kapcsolatban áll
- FSZF-TSZ között van kapcsolat, más egyéni és (iskolai) kontextus változók figyelembe vétele mellett
- A programokban, szakmai hálózatokban való részvétel azonban nem kapcsolódik magasabb FSZF-átlagokhoz
- FSZF: inkább egyéni, mint kontextus változók hatása
- FSZF: kiegészítő feladatok vállalása; szakmai hálózatokban való aktivitás **pedagógusi hivatástudat, szakmai elköteleződés szerepe, szakképzés esetén szakmai/piaci kapcsolatok**
- A részvétel nem feltétlen kapcsolódik össze a kedvezőtlenebb (pedagógiai kihívásokat tartogató) tanulói összetétellel;
  - de **ha a kettő együtt van jelen, a pedagógusok nem mutatnak nagyobb önfejlesztési aktivitást.**

Köszönjük a figyelmet!

Dr. Halász Gábor
halasz.gabor@ppk.elte.hu

Hörich Balázs
horichb@gmail.com

Kasza Georgina
georgina.kasza@tpf.hu

